

Strategieles Ophelderen van onduidelijkheden niveau B

Ophelderen

Wat doe je in deze les?

Bij Nieuwsbegrip gebruik je bij het lezen van de tekst het stappenplan Lezen en de woordhulp. Een stap op het stappenplan is het ophelderen van onduidelijkheden.

Ophelderen van onduidelijkheden is een strategie die je helpt om de tekst beter te begrijpen. Als je weet wat je moet doen als je een woord of een stukje tekst niet snapt, moet je de onduidelijkheden ophelderen. De woordhulp bij het stappenplan kan je daarbij helpen.

Wat leer je?

In deze les krijg je op verschillende manieren uitleg over de strategie ophelderen van onduidelijkheden en je oefent met de strategie.

Ophelderen

Zo staat het in het stappenplan

Ophelderen van onduidelijkheden doe je tijdens het lezen. Zo staat het in het stappenplan van Nieuwsbegrip:

2 Tijdens het lezen

→ Lees de tekst.

- Onderstreep belangrijke woorden en signaalwoorden. Let op de **verbanden**.
- Maak aantekeningen en/of een schema. Heb je een goed beeld van de tekst?
- **Stel vragen** over het belangrijkste van de tekst:
Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom, Hoe?

Begrijp je nog wat je leest?
Wat doe je als je iets **niet begrijpt**?

- Je begrijpt een woord niet -> Gebruik de woordhulp op de andere kant.
- Je begrijpt een klein stukje tekst niet -> Lees het moeilijke stukje nog een keer.

Als je een woord niet begrijpt, gebruik je de woordhulp:

WOORDHULP

**Je ziet een woord dat je niet begrijpt.
Je wilt weten wat het woord betekent.
Wat kun je doen?**

Lees een stukje terug of verder:

- daar staat soms een woord dat ongeveer hetzelfde betekent
- daar staat soms een woord dat het tegengestelde betekent
- daar wordt soms uitgelegd wat het woord betekent

Kijk naar de illustratie bij de tekst.

Misschien heeft het plaatje iets met het woord te maken.

Kijk naar het woord.

Soms ken je al een stukje van het woord.

Soms kom je zelf niet achter de betekenis.

Vraag het dan aan iemand anders of zoek het op in het woordenboek.

Lees de zin opnieuw met de gevonden betekenis. Controleer of het klopt in de tekst.

Ophelderen

Zo werkt het

1. Eerst lees je het stukje tekst nog een keer goed. Misschien staat in het stukje tekst uitgelegd wat er bedoeld wordt. Kijk ook naar de plaatjes.

Ik lees Ik
zie

2. Denk ook zelf goed na. Soms ken je al een stukje van het woord.

Ik weet
.....

3. Het wordt nu meestal wel duidelijk wat er wordt bedoeld. Zo niet, vraag het aan iemand of gebruik een woordenboek.

Dus ik denk
.....

4. Controleer altijd of het klopt wat je denkt.

Nu oefenen

Ophelderen

Oefenen met ophelderen van onduidelijkheden (samen)

Werk samen. Gebruik de Hulp van Sam.

OPDRACHT 1

1. Eén van jullie speelt Sam. Sam leest de tekstballonnetjes hardop voor.
2. De ander stelt vragen aan Sam. Begrijpen jullie hoe Sam het ophelderen van onduidelijkheden aanpakt?
3. Lees nu het stukje tekst over haaien. Gebruik de hulp van Sam als je het onduidelijk vindt.

Zijn haaien echt gevaarlijk?

Hoe gevaarlijk zijn haaien eigenlijk? Deskundigen wijzen erop dat haaien geen vleeseters zijn. Toch gebeurt het wel eens dat een haai een mens aanvalt. Dat is waarschijnlijk een vergissing van de haai, zeggen de deskundigen. De haai dacht misschien dat hij een zeehond of een ander prooidier zag. Dat kan gebeuren als mensen gaan zwemmen in de vroege ochtend of in de schemering. Dan is het een beetje donker.

Uit: Nieuwsbegrip week 12, 2009

OPDRACHT 2

Aan de slag met ophelderen van onduidelijkheden (samen)

Je gaat de strategie ophelderen van onduidelijkheden toepassen bij de tekst 1.

De vraag is: Wat betekent het woord neologisme?

Gebruik het stappenplan, de uitleg of het verhaal van Sam. De een doet het ophelderen van onduidelijkheden bij tekst 1 hardop voor, de ander mag reageren!

Tekst 1

Is een reltoerist klimaatneutraal?

‘Bokitoproof’, ‘klimaatneutraal’ en ‘reltoerist’ zijn drie van de 3650 nieuwe woorden die in 2007 in Nederland zijn gebruikt. Dat heeft de maker van de Van Dale woordenboeken onderzocht. Tien woorden maakten kans om het favoriete woord van 2007 te worden.

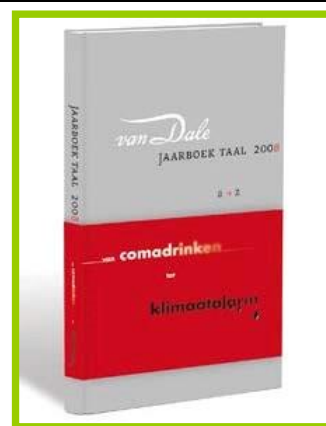

Goeiemoggel!

Het woord 'Bokitoproof' is ontstaan nadat de gorilla Bokito uit zijn verblijf was c
betekent dat iets supergoed beveiligd is. Het woord 'goeiemoggel' is ook heel
een TV-reclame en staat nog niet in het woordenboek. Niet iedereen ken
zorgde het dan ook voor een vechtpartij: Een man in een café zei 'goeier
anders. Die werd woedend, omdat hij dacht dat hij voor mon

Hoe kiezen?

Hoe komt een neologisme, een nieuw woord, in het woordenboek terecht?
Ten eerste moeten nieuwe woorden binnen twee weken zeker zeven keer
ergens geschreven of gedrukt staan, in minstens twee verschillende
kranten of boeken. Er wordt eerst een grove lijst gemaakt van de
neologismen. Deze lijst bestaat uit 3650 onbekende woorden. Deze
woorden komen in het Van Dale Jaarboek van het volgende jaar.
Vervolgens moet een woord uit het Van Dale Jaarboek drie jaar lang
regelmatig gebruikt worden. Pas als dat gebeurt, komt het woord in het
Van Dale woordenboek.

De top tien

Dagblad *De Pers*, Van Dale Lexicografie en het Genootschap Onze Taal zijn elk jaar op zoek naar
hét woord van het jaar. Het gaat om het woord dat het beste past bij dat jaar en het zal er
waarschijnlijk ook altijd mee verbonden blijven. Om te bepalen welk woord dat is, wordt een
verkiezing gehouden. Op 7 december is de top tien van 2007 bekend gemaakt:

1. Bokitoproof	4. klimaatneutraal	7. reltoerist	10. zelfbedieningskapitalisme
2. comadrinken	5. lokhomo	8. slurptaks	
3. formatiemoeheid	6. opacriminaliteit	9. wilfen	

Opvallend is dat er veel woorden tussen staan die met het milieu te maken hebben. Dat is niet gek,
want in 2007 was er ook veel over ons milieu te doen.

Mensen konden stemmen via internet en het woord van het jaar 2007 is geworden: Bokitoproof.

OPDRACHT 3

Moeilijke woorden in de tekst (samen)

1. In tekst 1 staat een top tien van neologismen.
2. Bedenk om de beurt hardop wat een van de tien woorden volgens jou betekent.
Gebruik de woordhulp.
3. Bespreek de betekenissen met de klas. Hoe zijn jullie aan de betekenis gekomen?

Woord	Betekenis
1. Bokitoproof	
2. comadrinken	
3. formatiemoeheid	
4. klimaatneutraal	
5. lokhomo	
6. opacriminaliteit	
7. reltoerist	
8. slurptaks	
9. wilfen	
10. zelfbedieningskapitalisme	

Ophelderen

Lukt het?

Weet je nu waar je de strategie ophelderen van onduidelijkheden voor kunt gebruiken?
Weet je nu hoe je de strategie kunt toepassen?

Vul het schrijfkader in.

Hulp van Sam

Ophelderen

Zo doe je het

Hoi, ik ben
Sam.

Een moeilijk woord
bekijk ik ook goed. Soms
ken ik een stukje van het
woord wel. Dan kan ik de
betekenis afleiden.

Allemaal belangrijk om
goed te lezen.

Ook let ik op de
plaatjes. Bij een
plaatje staat ook wel
eens een
onderschrift.

Onduidelijkheden ophelderen

Ik lees ...

Ik zie ...

Ik weet ...

Dus ik denk

Als ik een tekst lees en
ik kom een moeilijk
woord tegen, lees ik het
stukje tekst altijd nog
een keer.

Ik zie dan of er
uitleg over het
woord in de tekst
staat.

Soms staat er een woord
dat ongeveer hetzelfde
betekent. Of iets wat het
tegenovergestelde
betekent.